

Riskbedömning innan förskrivning av beroendeframkallande läkemedel

Fastställd december 2024 av Läkemedelskommittén i Västra Götalandsregionen. Giltig t.o.m. december 2026.

Riskbedömning innan förskrivning av beroendeframkallande läkemedel

Riskbedömningen ska ligga till grund för handläggningen och vägas in både i medicinsk indikation, planering och uppföljning så att det individanpassas. Riskbedömning ska göras innan förskrivning av beroendeframkallande läkemedel och dokumenteras i journalen.

Ingen av riskfaktorerna är en absolut kontraindikation för förskrivning av beroendeframkallande läkemedel, men riskfaktorer är ett observandum som ska beaktas.

Lägre risk för utveckling av iatrogen beroende

- Ingen anamnes eller hereditet för beroendesjukdom.
- Ingen psykiatrisk samsjuklighet.
- Stabil social situation.
- Specifik orsak till smärttillstånd (opioider).
- Välmotiverad och villig till deltagande i aktiv rehabilitering.

Högre risk för utveckling av iatrogen beroende

- Äldre tonåringar och unga vuxna.
- Instabil och otillräckligt behandlad psykiatrisk sjukdom.
- Tidigare eller pågående beroendesjukdom.
- Emotionellt instabilt personlighetssyndrom eller antisocialt personlighetssyndrom.
- Utsatt psykosocial situation.
- Bristande motivation till rehabilitering.
- Stor brist på coping och acceptans.

Övriga faktorer att ta hänsyn till

- Personlighetssyndrom med beteendestörning.
- Neuropsykiatriska tillstånd med bristande impuls kontroll t.ex. adhd.
- Kristillstånd.
- Posttraumatiskt stressyndrom.
- Långtidssjukskrivning.
- Tidigare intoxicationer.
- Läkemedelsläckage.
- Riskbruk av alkohol.

Dokumentation i journalsystemet

Riskbedömning och behandlingsplan ska dokumenteras i journalen. Vid förskrivning av beroendeframkallande läkemedel och behov av ökat observandum ska detta dokumenteras genom registrering av uppmärksamhetsymbol/observandum i journalsystemet.

Terapirådet är framtaget i samarbete med Regionalt processteam Smärta och Kunskapsstöd för psykisk hälsa.